

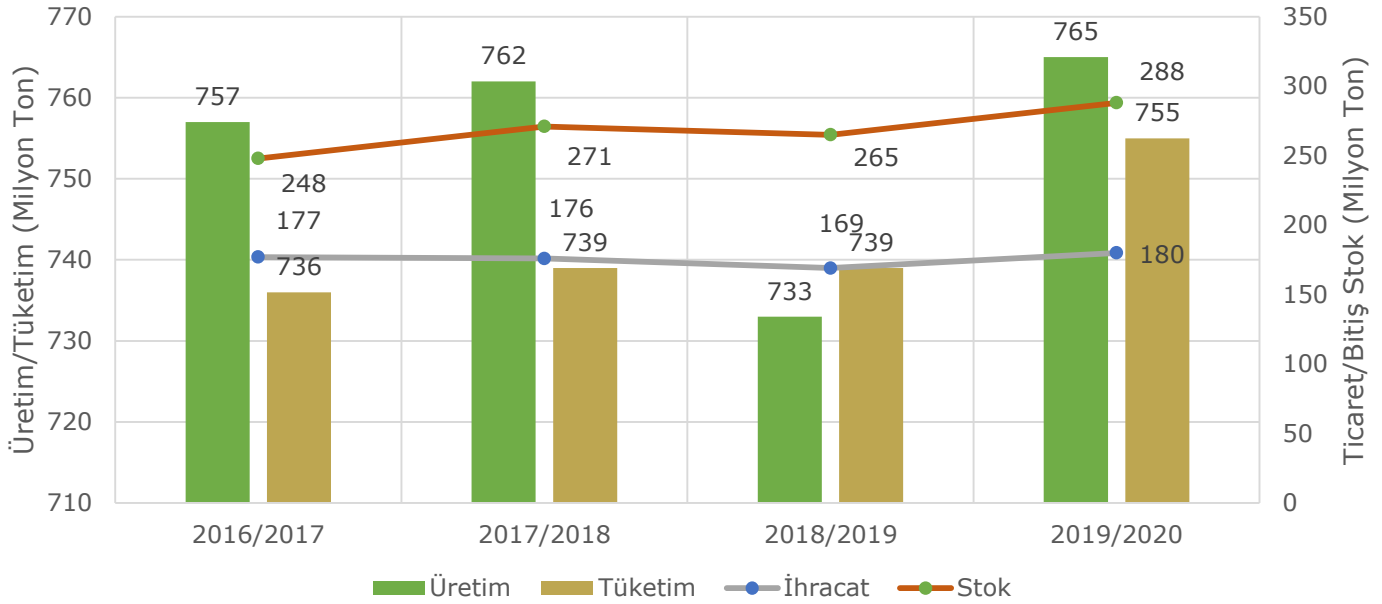

KASIM 2019

KÜRESEL BUĞDAY DURUMU

MİLYON TON	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Üretim	757	762	733	765
Tüketim	736	739	739	755
İhracat	177	176	169	180
Stok	248	271	265	288

Kaynak: USDA

Dünya Buğday üretimi 2018 yılında uzun yıllar üretiminin altına inmiştir. Tüketim miktarı üretim miktarını aşarak dünya stoklarında azalma yaşanmıştır. Fiyatların yüksek seyretmesi sebebiyle genel olarak ülkeler ihtiyaçlarını stoklarından karşılamayı tercih etmişlerdir. Bu nedenle buğday ticaret rakamlarında geçmiş yıllara oranla çok fazla değişim gözlemlenmemiştir. 2019/2020 sezonunda ise üretim geçen yıla göre yaklaşık 30 milyon ton artmıştır. Ülkeler üretim artışı ile geçen yıl azalan stoklarını doldurmaya yönelmişlerdir.

Güncel hasat sonuçlarına göre AB, Rusya ve ABD'nin üretim tahminleri sırasıyla 153, 74 ve 52 milyon tona yükselmiştir. Avustralya üretiminin kıtasının şiddetli kuraklıktan zarar görmesi sebebiyle 17.2 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir. Arjantin üretim tahmini ise 20 milyon ton ile ülke rekoruna yükselmiştir.

BUĞDAY BÜLTENİ

AB üretimi artarak Avustralya üretimindeki azalmayı telafi ettiği için neredeyse bir dengelenme sağlamıştır. Uluslararası ticaret ise, geçen ay büyük ihracatçı ülkelere olan talebin azalmasıyla yavaşlamıştır. Küçük ölçekli üretim yapan ülkelerin verimlerinde yaşanan olumlu gelişme ticareti azaltmıştır. Ancak son bir kaç aydır ülkemizden gelen güçlü talep ile küresel ticaret hafif yükselmiştir.

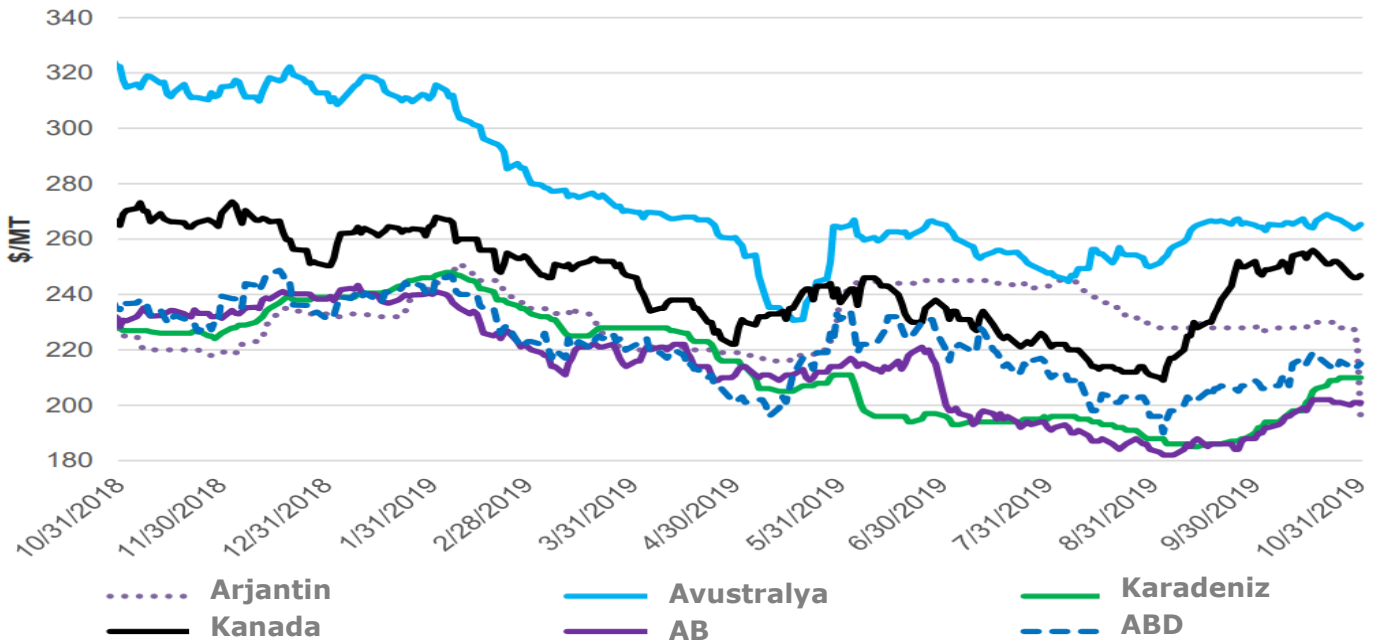
Dünya ihracatı; AB, Rusya ve Ukrayna ihracat artışları, Avustralya'daki düşüşleri telafi ederek ve 1.0 milyon ton artışla 180.7 milyona yükselmiştir. Küresel tüketim, 755,2 milyon ton ile geçen yıla göre % 3 artmıştır. Küresel arzların tüketimden daha fazla artması ile 2019/20 dünya stoklarını 288.3 milyon tonluk rekor bir seviyeye yükseltmiştir. Çin bu stokların % 51'i ile 147 milyon tonuna sahiptir.

DÜNYA BUĞDAY FİYATLARI(\$/ton)

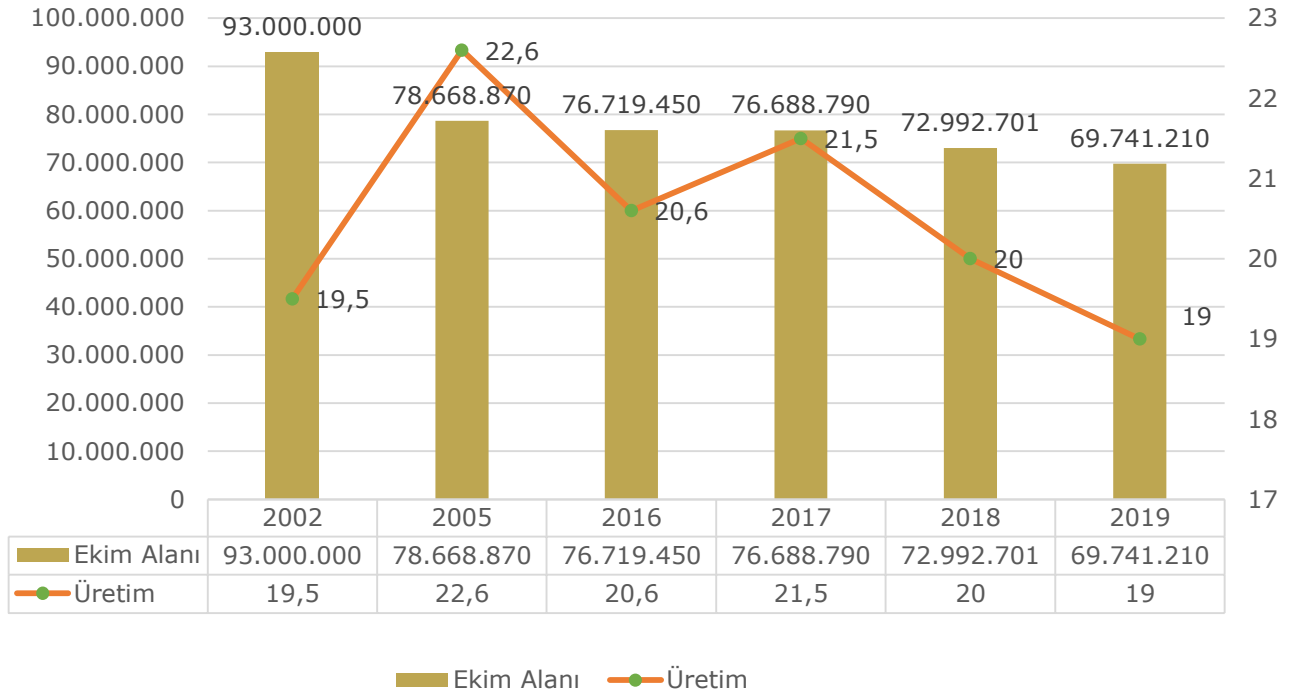
AYLAR	Arjantin	Avustralya	Karadeniz	AB	ABD	Kanada
Temmuz	243	248	195	192	212	223
Ağustos	229	250	188	184	196	211
Eylül	228	265	190	188	209	252
Ekim	196	265	210	201	215	247

Genel olarak, ihracatçı ülkelerin fiyatlarının çoğu önceki ayların hasat baskısından kurtularak Eylül ayında artış göstermektedir. Avrupa, Rusya, ABD ve Kanada da geçen yıla göre gerçekleşen üretim artışı fiyatların aşağı seyretmesine sebep olmuştur. Ancak Avustralya'da yaşanan kuraklık sebebiyle buğday fiyatları bölgesel olarak yükselmiştir. Genel olarak iyi hasat sonuçlarına rağmen AB ve Karadeniz ülkelerinin fiyatları ihracat talebinin artmasıyla birlikte yükselmiş buna karşılık Arjantin bölgesi fiyatları düşmüştür.

Kaynak: USDA

YURTIÇİ BUĞDAY DURUMU

Kaynak * 2019 Alan İVA 2. Tahmin, Üretim TÜİK 2. Tahmin

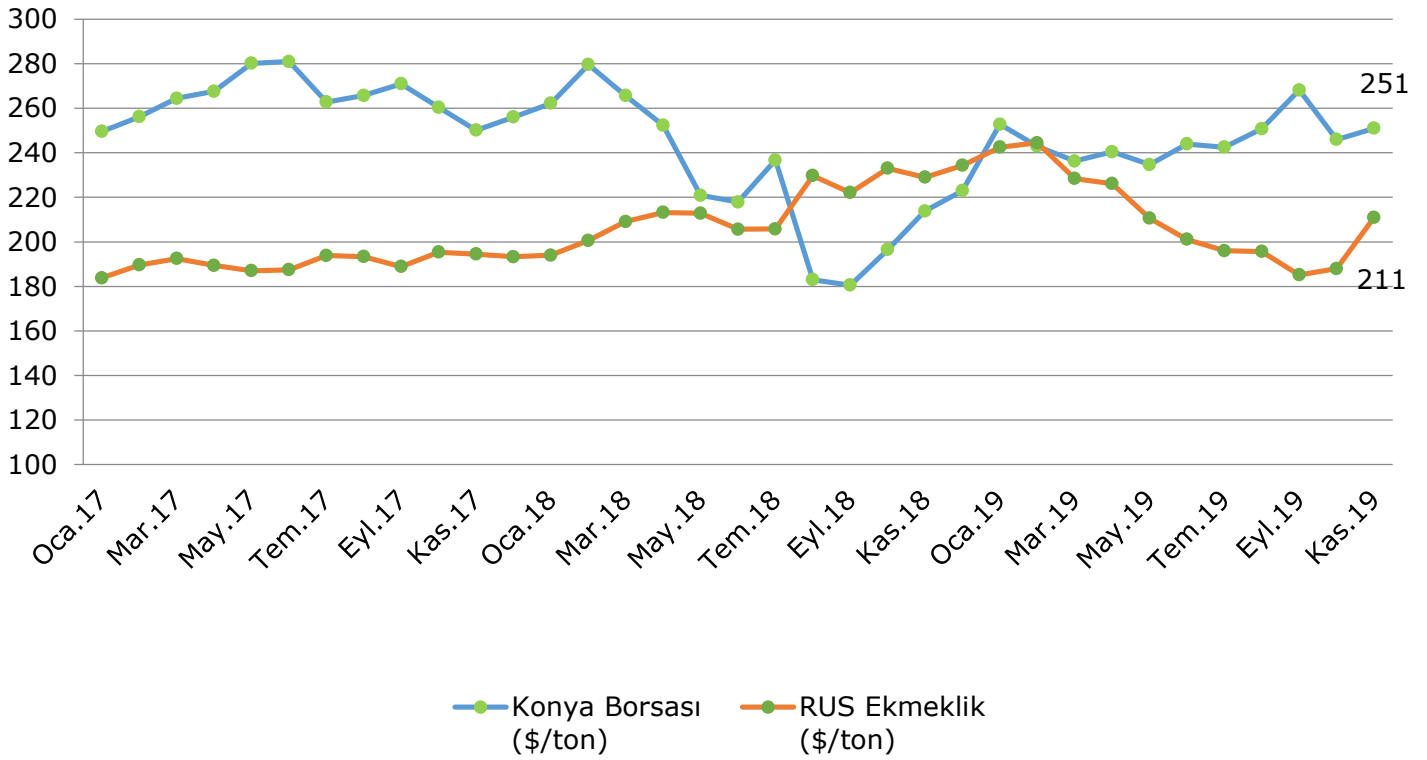
Buğday ekim alanlarında yaşanan azalma en yüksek seviye çıkararak toplam buğday ekiliş alanları 70 milyon dekarın altına gerilemiştir. Geçen sezon kuraklığa bağlı yaşanan üretim azalması, fiyatların düşük seyretmesi, girdi fiyatlarının aşırı yükselmesi, bu sezon için buğday üreticisinin alternatif ürünlere yönelmesine sebep olmuştur. Ayrıca yine yüksek mazot, gübre ve ilaç fiyatları yüzünden çiftçi ürüne yeterli özeni gösterememiş, tohum yatağını düzgün hazırlayamamış, daha düşük miktarda gübre kullanıp, yeterli ilaçlama yapamamıştır. İklimsel olarak şartların normal gitmesine ve bölge ülkelerindeki üretim artışına rağmen ülkemiz üretiminde alan azalmasından ve ürüne yetersiz bakımdan kaynaklı üretim azalması yaşanmıştır.

İL ADI	TÜİK 2018	
	Alan (da)	Üretim (ton)
Konya	6.796.225	2.037.936
Ankara	4.640.150	1.093.264
Diyarbakır	3.233.893	1.038.026
Yozgat	3.094.615	670.513
Şanlıurfa	2.780.873	860.601
Sivas	2.699.788	624.119
Çorum	2.077.483	515.031
Tekirdağ	1.877.991	637.685
Mardin	1.831.943	589.174
Eskişehir	1.822.210	531.121
Diğer İller	42.137.530	11.402.530
Toplam	72.992.701	20.000.000

BUĞDAY BÜLTENİ

2019 yılında önemli üretici illerin tamamında ekiliş alan azalması yaşanmıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi illerinde alan azalmasının yanında bahar aylarındaki aşırı yağıştan kaynaklı özellikle Makarnalık Buğdayda verim ve kalite kaybı yaşanmıştır. İç Anadolu Bölgesi illerinde verimde herhangi bir kayıp yaşanmamıştır. Trakya Bölgesi illerinde mevsimsel şartların iyi gitmesiyle birlikte rekor derecede bir verim artışı gerçekleşmiştir. Üretimde düşük bir orana sahip Doğu Anadolu Bölgesi illerinde Mayıs ayında yaşanan ani sıcaklık artışı verim kayıplarına sebep olmuştur. Diğer bölge illerinde yaşanan gelişmeler üretimde fazla bir değişikliğe sebep olmamıştır. Sonuç olarak bu yıl ekiliş alanlarında ve üretimde geçen yıla göre % 5'e yakın bir azalma ile toplam üretim 19 milyon tona gerilemiştir.

YURTIÇİ BUĞDAY FİYATLARI

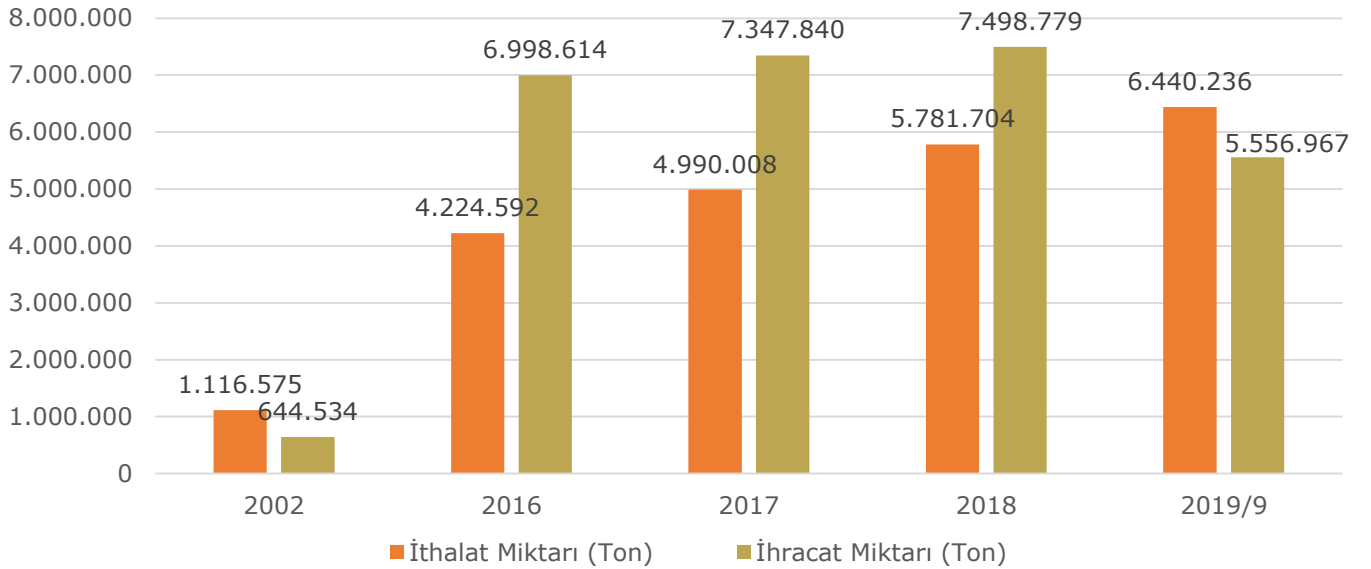
Yurtiçi buğday fiyatları hasat sezonunda yatay seyretmesine rağmen sezonun sona ermesiyle birlikte artış göstermiştir. Kasımda aynı kalitedeki Ekmeklik Anadolu Kırmızı Sert buğdayı ile Rus Ekmeklik buğdayın arasında ton başına 40 \$'lık bir fiyat farkı gerçekleşmiştir. Dünya buğday fiyatları genel olarak son ayda hafif bir yükselme eğiliminde olsa da yurtiçi fiyatı dünya fiyatlarının üzerinde seyretmektedir.

Kasım ayı yurtiçi piyasa ortalama fiyatları Makarnalık buğday için 1.800 TL, Ekmeklik Anadolu Kırmızı Sert buğdayı için ise 1.450 TL bandında seyretmektedir.

DIŞ TİCARET VERİLERİ

YILLAR	İthalat Miktarı (Ton)	İthalat Değeri (Bin \$)	İhracat Miktarı (Ton)	İhracat Değeri (Bin \$)
2002	1.116.575	150.472	644.534	211.324
2016	4.224.592	891.428	6.998.614	2.514.795
2017	4.990.008	1.042.614	7.347.840	2.611.344
2018	5.781.704	1.289.386	7.498.779	2.719.152
2019/9	6.470.236	1.512.607	5.556.967	2.071.413

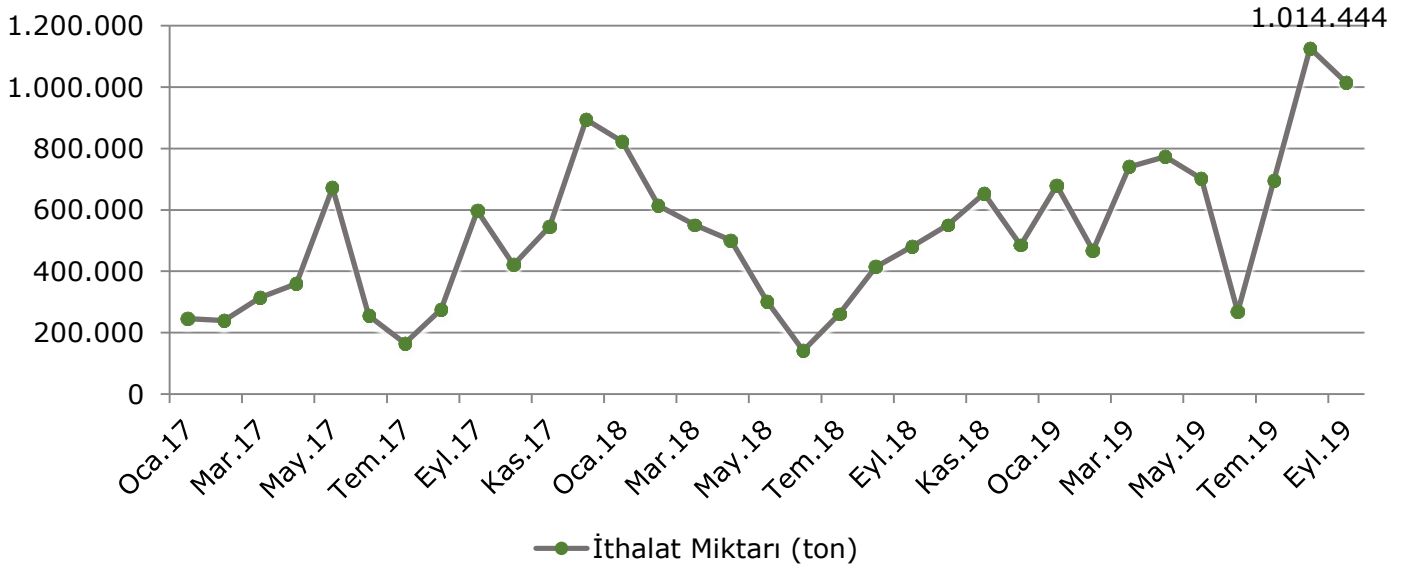
İTHALAT-İHRACAT GRAFİĞİ

Ülkemizde buğday üretimi kendi ihtiyacımıza yetecek düzeydedir. Bununla birlikte ithalatlar mamul madde ihracatına yönelik Dâhili İşleme Rejimi (DİR) kapsamında yapılmaktadır. Son 18 yılda 59 milyon ton buğday ithalatına karşılık 73 milyon ton buğday karşılığı mamul madde(un, makarna, bulgur, irmik, bisküvi) ihracatı yapılmıştır. Değer olarak bakıldığında ihracatımız ithalatımızdan net 12 milyar \$ fazladır.

Geçmiş yıllar ihracat miktarı ithalattan fazla gerçekleşmiş olmasına rağmen 2019 ilk 9 ayında tam tersi bir durum söz konusudur. Üretimde üst üste yaşanan (2017 yılına göre geçen yıl 1,5 milyon ton, 2018 yılına göre bu yıl 1 milyon ton) azalmalar, mamul madde ihracatındaki artış ve bu artışa bağlı olarak sanayicinin ham madde ihtiyacının artması TMO ve sanayicinin bu sezona stoklarının boş girmesi ihracatı artırmıştır. Ancak DİR kapsamındaki ithalat rejiminin (önce ithalat sonra ihracat şeklinde) değiştirilmesi, ayrıca ithalatın ihracat gibi aylara düzgün yayılmaması, sektörün elinde bulundurduğu eski ithalat belgelerini kullanmaları ve sezon başında uygun fiyatlardan faydalanarak hızlı bir ithalat yapılması ilk 9 aylık ithalatı arttırmış olup **sezon sonunda ihracatın artacağı** öngörülmektedir.

BUĞDAY İTHALAT MİKTARI

Aylar bazında bakıldığında ithalat miktarı Ağustos ayında en yüksek seviyeye ulaşmıştır. TMO uygun fiyat ile buğday getirerek azalmış olan stoklarını dengelemek için ülke ithalat miktarını artırmıştır.

Türkiye önemli bir buğday mamul madde ihracatçısı ülke olarak ihracat miktarını ve katma değerli döviz gelirini arttırmaya devam etmektedir. Bu bağlamda 2019 yılı ilk 9 ayda geçen senenin tamamından fazla bir ithalat yapmış olup un, makarna, irmik ve bisküvi sanayinde işlenerek ileriki aylarda mamul madde ihracatında kullanacaktır.

BUĞDAY MAMULLERİ İHRACATI

Yıllar	Un (Ton)	Makarna (Ton)	Bulgur (Ton)	İrmik (Ton)	Bisküvi (Ton)	TOPLAM		
						(Ton)	(Bin \$)	Buğday Karşılığı (Ton)
2016	3.532.690	831.139	276.439	39.621	407.956	5.087.846	2.514.796	6.998.614
2017	3.489.624	1.055.256	257.298	59.659	442.632	5.304.469	2.611.344	7.347.840
2018	3.308.362	1.206.750	262.094	80.152	467.961	5.325.320	2.691.954	7.416.177
2019/9	2.384.348	969.192	180.533	64.755	360.197	3.959.025	2.061.084	5.529.441

2019 yılının ilk 9 aylık mamul madde ihracatı 5,5 milyon ton olup 2,06 milyar \$'lık bir değere sahiptir. 233 \$/ton değerindeki ithalat ile ülkemize getirilen buğday işlenerek % 60'lık bir katma değer artışı elde edilmiş, 372 \$/ton değerindeki ihracat ile başta Ortadoğu olmak üzere 69 ülkeye buğday gönderilmiştir. Geçmiş yıllarda elde edilen ton başına ortalama 360 \$ katma değer ilk 9 ayda 12 \$ daha artış göstererek 372 \$'a yükselmiştir.

2019/2020 SEZONU ÖNGÖRÜSÜ

2019/2020 sezonu için; Bakanlığın ödemiş olduğu hububat desteklerinde % 100'lük bir artışa gitmesi, buğday fiyatlarının yüksek seyretmesi, gübre fiyatlarının geçen yıla göre düşmesi, mazot fiyatlarının artış göstermemesi sebebiyle buğday ekiliş alanlarının artacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca pamuk üreticisinin maliyetinin artması ve verimde yaşanan düşüşle birlikte bu yılki ürün fiyatının beklenen düzeyde gerçekleşmemiş olması ayrıca münavebe uygulaması sebebiyle farklı bir ürüne yönelmek zorunluluğu sebepleriyle özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde sulu alanlarda makarnalık buğday ekilişlerinin artacağı öngörülmektedir.

Kasım ayı itibariyle TİGEM ve Tarım Kredi sertifikalı tohum satışlarında geçen yıla oranla bir değişim yaşanmamıştır.

Üretimin büyük bir çoğunluğunu oluşturan güzlük ekilişler Akdeniz, Ege ve Trakya'da kısmi olarak devam etmekle birlikte büyük orandan tamamlanmıştır.

BÖLGELERİN ALANSAL YAĞIŞ DURUMLARI (1 Ekim 2019 - 13 Kasım 2019)					
BÖLGELER	Yağış (mm)	Normal (mm)	2018 Yılı (mm)	Normale Göre Değişim (%)	2018 Yılına Göre Değişim (%)
Türkiye Geneli	38	81	68	-53 AZALMA	-44 AZALMA
Marmara	53	100	48	-47 AZALMA	10 ARTMA
Ege	38	68	45	-44 AZALMA	-14 AZALMA
Akdeniz	34	86	69	-61 AZALMA	-51 AZALMA
İç Anadolu	17	52	50	-68 AZALMA	-67 AZALMA
Karadeniz	67	114	80	-41 AZALMA	-17 AZALMA
Doğu Anadolu	30	83	84	-63 AZALMA	-64 AZALMA
Güneydoğu Anadolu	45	68	93	-34 AZALMA	-52 AZALMA

Ekim ayının normalden sıcak ve yağışsız geçmesi, Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün Kasım ayı tahminlerine göre yine normalin üstünde sıcaklık, normalin altında yağış beklenmesi sebebiyle, her ne kadar 15 Kasımda İç Anadolu, Akdeniz ve Ege bölgelerinde bir miktar yağış gerçekleşse de çıkışlarda sorun ve verim kaybı riski devam etmektedir.

DEĞERLENDİRME

Genel olarak 2018-2019 sezonu için dünya üretiminde 30 milyon tonluk bir artış yaşanmıştır. Özellikle başlıca ithalat yaptığımız Rusya, Ukrayna ve Kazakistan'da yaşanan artış düşük fiyatlı ürün tedariki konusunda ülkemizi ilgilendirmektedir.

Ancak ülkemizde çiftçilerin artan maliyetlerden ve düşük getirisinden dolayı buğdaydan başka ürünlere yönelmeleri, buğday yetiştiricilerinin ise maliyetleri azaltmak için bazı uygulamaları (tarla hazırlığı, tohum, gübre, ilaç) kısıtlı olarak yapması, mevsimin normal gitmesine rağmen üretimde azalmaya sebep olmuştur.

Ülkemiz buğday mamulleri ihracatında dünyada lider ülkeler arasındadır. Her yıl artan mamul madde ihracatının ihtiyaç duyduğu hammadde DİR kapsamında ithal edilen üründen ve yurtiçi üretimden karşılanmaktadır. İç piyasada fiyat dalgalanmasını önlemek adına DİR uygulaması önce ithalat, sonra ihracat şeklinde değiştirilmiştir. İhracata yönelik buğday için sanayinin hammadde ihtiyacı, hasat sezonunun sona ermesini takiben yurtdışı fiyatların daha cazip olmasıyla birlikte ithalatı rekor seviyede arttırmıştır.

Talepte yaşanan artış ve arzdaki azalma yurtiçi buğday fiyatlarının dünya fiyatlarının yaklaşık 40-50 \$/ton üzerinde seyretmesine sebep olmuştur. 2019 sezonu için tüketim miktarının arttığı tahmin edilmekte ve buğday yeterlilik oranı yaklaşık % 100 olarak öngörülmektedir.

2019-2020 sezonu için satış fiyatlarının artması, ödenmekte olan hububat desteklerinin %100 artış göstermesi ve pamukta beklenen alansal kaçışlar ile çiftçilerin tekrardan **buğdaya yönelerek ekim alanlarının artacağı** öngörülmektedir. Bununla birlikte buğday çıkışlarının ihtiyaç duyduğu yağışın henüz yeteri kadar gerçekleşmemiş olması rekolte için risk teşkil etmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

Bilgi için: 0 312 258 84 03